

Aile

Toplumun temelini oluşturan en küçük kurumdur. Anayasada tanımlanmış ve medeni kanunda düzenlenmiştir. Dar anlamda karı ve kocadan oluşan topluluktur. Geniş anlamda karı, koca ve çocuklardan oluşur. Daha da geniş anlamda, hısımlar da aile içerisinde bulunur. Bunun dışında usta çırak ilişkisi içerisinde yaşayan kişileri de kapsar (Bahçıvan, aşçı, vs...).

Aile, bir tüzel kişi değildir. Eşler bu birlikteliği eşit oranda temsil edebilirler. Birlikte oturacakları evi kendileri seçerler. Çocukların ismini kendileri belirlerler. Kendi güçleri oranında emek ve paralarını bu evliliğe özgülerler.

Temsil yetkisinin kullanıldığı durumlar: Eşler, üçüncü kişilere karşı birlikte sorumludurlar.

Eşlerden birinin sorumluluklarını yerine getirmemesi, ortak malların paylaşılabilmesi, eşlerden birinin diğerine şiddet uygulaması, eşlerden birinin utanç verici bir duruma düşürülmesi gibi durumlarda eşlerden biri yargıca gidebilir. Yargıç bu durumda ortak yaşama son verebilir (En fazla 3 yıl sürer, daha sonrasında boşanma gerçekleşir). Çocuğun velayetini eşlerin birinden alıp diğerine verebilir.

Aile Hukukuna Egemen Olan İlkeler

1-) **Devamlılık İlkesi:** Aile hukukunda karı-koca ya da karı-koca ve çocuklar arasındaki ilişkiler devamlılık gösterir. Geçici bir süre için böyle bir ilişki kurulamaz.

2-) **Zayıfların Korunması İlkesi:** Aile hukuku düzenlenirken, aile içerisinde zayıf olanların korunması ilkesi benimsenmiştir. Karı, kocaya karşı ve çocuklar da anne babaya karşı korunur.

3-) **Düzenleme Serbestisinin Bulunmaması İlkesi:** Aile hukuku alanındaki ilişkileri düzenleyen kurallar genel olarak emredici niteliktedir. Aile kurumu, kamu hukukunu yakından ilgilendirdiği için sözleşme serbestliği kuralı aile hukuku alanında geçerli değildir.

4-) **Devletin Müdahale Etme İlkesi:** Aile düzeni, toplum düzenini yakından ilgilendirdiği için devletin aile hukuku alanındaki müdahaleleri oldukça fazladır. Örneğin: Boşanmaya hakim karar verir, evlat edinme yalnızca resmi makamların izniyle gerçekleşebilir, ana ve babanın çocukları üzerinde sahip oldukları velayet hakkı hakim denetimi altındadır.

Bu tür düzenlemelere rağmen aile hukuku özel hukukun bir dalıdır. Kamu hukukunun bir dalı değildir.

Evlilik, sözlü olarak yapılan tek medeni hukuk sözleşmesidir.

Nişanlanma da aile birliğine bir başlangıç olduğu için bir aile hukuku kurumudur.

Nişanın bozulması ya da nişanlılardan birinin ölmesi halinde nişanlıların birbirine verdikleri alışılmışın dışındaki hediyeler ilk sahibine geri verilir. (Örneğin: Çok lüks takılar, arabalar, evler vs.)

Aile evlenerek kurulur, boşanarak veya eşlerden birinin vefatıyla son bulur.

Aile, medeni kanunda koruma altına alınmıştır.

Evlenme

Resmi memur önünde, iki tanık huzurunda, farklı cinsiyetteki kişilerin, birbirine uygun evet beyanlarıyla evlilik birliği kurulur.

Evlilik hem ahlaki, hem de hukuki bir kurumdur. Evlilik birliği bir yaşam ortaklığıdır. Evlilik birliği devamlı bir birliktir. Geçici süreli evlilik olmaz. Evlilikte tek eşlilik esastır.

Eşlerden birinin diğerinden gizli olarak yaptığı tasarruflar boşanma sebebi sayılabilir.

Evlilik ilişkisinde eşlerin hukuki durumu nedir?

Eşler, evlilik birliğinin mutluluğunu el birliğiyle sağlamak, dayanışma içinde olmak, birbirlerine yardım etmek, sadakat göstermek ve çocukların bakımına, eğitimine özen göstermekle yükümlüdürler.

Kadın evlenince kocasının soyadını alır. Eğer kadın kendi soyadını da taşımak isterse, evlenirken memurun önünde ve sonrasında da mahkemeye gidip bunu talep etmesi gerekir.

Eşlerin Mal Rejimleri

a-) Mal Ayrılığı

Herkes kendi malları üzerinde idare, tasarruf ve yararlanma hakkına sahiptir.

b-) Mal Ortaklığı

Önceden edinilmiş veya evlilikten sonra kazanılan her şey ortak hale getirilir.

c-) Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi

Evlenmeden önce edinilmiş olan mallar üzerinde hala haklar mevcuttur. Evlenmeden sonra alınan her şey katkı oranında ikiye bölünür.

d-) Paylaşmalı Mal Ayrılığı

Evlenmeden önce veya sonra edinilen bütün mallarda eşler arasındaki paya göre mallar paylaşılır.

Kanunda geçerli olan varsayılan rejim, edinilmiş mallara katılma rejimidir. Eğer bu rejim dışında bir rejim kullanılmak istenirse evlilik sözleşmesi yapılır.

Evlilik 3 yolla sona erer: Boşanma, evliliğin iptal edilmesi, ölüm.

Bir kişi ölüm tehlikesi içerisinde kaybolursa evliliği mahkeme yetkisiyle iptal edilebilir.

Boşanma

Boşanmak için taraflar anlaşmış olsa bile son kararı hakim verir. Boşanma, mutlaka bir sebebe bağlıdır.

Boşanma için en geçerli sebepler:

1. Zina
2. Diğer eşin canına kast etmek
3. Diğer eşe kötü ve onur kırıcı davranışlarda bulunmak
4. Namus, şeref ve haysiyet kavramlarıyla bağdaşmayan bir yaşam tarzı sürerek evliliği katlanılamaz hale getirmek.
5. Ortak yaşamı sürdürmemek için evi terk etmek (terk eden kusurludur)
6. İyileşme olanağı bulunmayan bir akıl hastalığına tutulmak
7. Eşler arasında şiddetli geçimsizlik
8. Eşlerden birinin ortak yaşamı sürdürmeye imkan vermeyecek derecede evlilik birliğini temelinden sarsması
9. Anlaşarak boşanma (Sonucuna hakim karar verir)

10. Ortak yaşama son verildikten sonra 3 yıl bir araya gelmemek (3 yılın sonunda eşler hakimın karşısına tekrar gelirse boşanırlar)

Evliliğin İptali ve Geçersizliği

Yokluk: Aynı cins insanlar arasında evlilik olmaz. Evlenecek kişilerden herhangi birisi evlilik sırasında orada bulunmazsa o evlilik yok sayılır. İki şahit olmadıktan sonra evlenilemez. Resmi memur gelmedikten sonra evlenilemez. Bu şekildeki evlilikler hiçbir şekilde yoktur.

Mutlak Butlan: Kesin olarak evlenmeye engel durumlarıdır. Örneğin: 4. dereceye kadar hısımlarla evlenmek mutlak butlan sayılır. Yapıldığı andan itibaren geçersizdir. (Yapıldığı andan itibaren geçersiz: ex tunc)

Nısbî Butlan: Kesin olmayan evlenme engelleridir. Örneğin: Aşırı alkol etkisindeyken evlenmek. Tehdit altındayken evlenmek. Nısbî butlanda işlem iptal edildiği andan itibaren geçersizdir. (İptal edildiği andan itibaren geçersiz: ex nunc)

Cinsiyet değişikliği bir boşanma sebebi olamaz. Çünkü cinsiyet değişikliği yapılabilmesi için evli olmama şartı vardır.

Trans bir bireyle evlenmek, evliliği temelden sarsan bir durum olduğu için boşanma sebebi olabilir.

Boşanmanın eşler açısından sonuçları:

1. Eşlerin evlenmeyle kazandığı vatandaşlık ve hısımlık ilişkileri devam eder.
2. Kadın eğer isterse eski soyadını geri alabilir. Eğer bir engel yoksa kadın, kocasının soyadını kullanmaya devam edebilir.
3. Birbirlerine karşı bakım yükümlülüğü devam eder.
4. Boşanmada kusuru olmayan eş, boşanma sonucunda ekonomik olarak zor duruma düşecekse diğer eşten süresiz olarak nafaka alabilir.

Boşanmanın çocuklar açısından sonuçları:

1. Velayet taraflardan birine verilirse diğer eşin çocuğu görme hakkını hakim düzenler.
2. Eşlerin çocukla ilgili masraflara güçleri oranında katılması gerekir.
3. Sevgi, saygı, sadakat ve yardımlaşmak zorunludur.
4. Anne babanın dini yönden ve diğer yönlerden çocuğu eğitme hakkı vardır.
5. Anne babanın çocuğu cezalandırma hakkı vardır.

Miras

İnsanın sağlığında elde ettiği ve para ile ölçülebilen malların, hakların ve borçların, ölümünden sonra mirasçı denilen kişilere geçmesidir.

Mirasa egemen olan ilkeler:

Miras üzerinde hısımlar hak sahibidir. Ölen kişinin vasiyetle vb. şekilde kişileri veya kurumları mirasa ortak etmesidir. Bu duruma atama yoluyla (mansup) mirasçılık denir. Devlet de mirasçı olabilir (ölen kişi). Medeni kanun, kimin ne oranda mirasçı olacağına karar verir.

Yasal mirasçılar:

1. Derece mirasçılar ölenin alt soyudur. Çocuklar mirasçıdır. Çocuklar ölmüşse torunlardır. Eşlerden birisi öldüğünde sağ kalan eş mirasın 1/4 kadarını alır.
2. Derece mirasçılar anne, baba ve kardeşlerdir. Sağ kalan eş kalan malın 2/4'ünü alır.
3. Derecede büyükanne ve büyükbabalar ve bunların alt soyları vardır. Sağ kalan eş malın 3/4'ünü alır.

Eşin mirasçılığı boşanma veya evliliğin iptaliyle sona erer.

Evlatlık, 1. dereceden mirasçı sayılır. Hem evlat edinilen ailenin hem de kendi ailesinin mirasçısı olabilir. Evlat edinen anne baba, evlatlığın mirasçısı sayılmaz.

Kişi, dilediği kişileri mirasçı olarak belirleyebilir. Mirasçılar, mirası kabul edebilir veya reddedebilir. Mirası reddetme durumunda, miras bırakanın malvarlığı ve şahsın malvarlığı kesinlikle birbirine karışmaz.

Eşya: Somut olarak 5 duyuyla algılayabildiğimiz, fiziksel olan her şeydir. Mallar ikiye ayrılır. Maddi mallar ve fikri mallar. Örneğin: Kitap maddi bir maldır, kitabın içindeki bilgiler fikri maldır. Mal varlığı, para ile ölçülebilen hak ve borçların tamamıdır.

Eşyaların çeşitli açılardan sınıflandırılması:

- Taşınabilir ve taşınamaz eşyalar
- Bağımlı eşyalar ve bağımsız eşyalar (Bağımlı eşyalar da kendi içinde ikiye ayrılır: yardımcı eşya ve tamamlayıcı eşya)
- Benzeri olan ve olmayan eşyalar.
- Kullanımı tüketime bağlı olan veya olmayan eşyalar
- Sahipli ve sahipsiz eşyalar
- Özel hukukun veya kamu hukukunun uygulandığı eşyalar

Yararlanma Yönünden Kamu Malları

Kamunun Kullanmasına Ayrılan Mallar: Kamu mallarının bir kısmı kamunun yani herkesin yararlanması için ayrılmıştır; yollar, parklar vb.

Belli Kamu Hizmetlerine Ayrılan Mallar: Kamu mallarının bir kısmı ise belli kamu hizmetlerinin yürütülebilmesi için ayrılmıştır; okul, hastane, hükümet konağı vb.

Mülkiyet Konusu Olmamış Sahipsiz Mallar: Deniz kıyıları, göller, dağlar, ham topraklar vb. sahipsiz mallar devletin sayılır. Bunların bir kısmı kamunun yararına ayrılmışken bir kısmı da işletilmek üzere mülkiyet konusu olabilecek niteliktedir. Bu tarz yerler üzerinde devletin genel gözetimi ve denetimi vardır.

Kamu Mallarını Özellikleri:

- Kamu malları satılamaz ve kamulaştırılamaz. Bazı kamu malları kamu malı olmaktan çıkarıldıktan sonra satılabilir.
- Kamu malları haciz edilemez.
- Kamu mallarına zaman aşımı ile sahip olunamaz.
- Kamu malları, vergi gibi mali yükümlülüklerin dışında tutulmuştur.
- Kamu mallarının korunması için özel kurallar konmuştur. Kamu mallarına zarar verenler özel mallara zarar verenlerden daha çok ceza alırlar.
- Kamu mallarının ancak çok sınırlı bir bölümü tapu kütüğünde yazılıdır.

Mülkiyet

Mülkiyet, kişinin eşya üzerindeki egemenliğini sağlayan bir haktır. Mülkiyet sayesinde kişi, yasaların öngördüğü sınırlar içinde eşyayı kullanma, eşyadan ve eşyanın hukuksal ve doğal ürünlerinden yararlanma ve eşya üzerinde tasarruf etme yetkilerine sahip olur.

Mülkiyet Hakkının Çeşitleri

Tek Mülkiyet: Tek mülkiyette eşya üzerindeki mülkiyet hakkı tek kişiye aittir. Mülkiyet hakkının sağladığı yetki ve ödevler tek bir kişiye aittir.

Ortak Mülkiyet: Eşya üzerinde birden fazla kişinin mülkiyeti olmasıdır. Bu mülkiyete topluluk mülkiyeti veya birlikte mülkiyet de denir. Ortak mülkiyette birden çok kişi olmasına rağmen tek bir mülkiyet hakkı vardır.

Ortak mülkiyet ikiye ayrılır:

1. Paylı Mülkiyet
2. Elbirliği Mülkiyeti

Paylı Mülkiyet: Birden çok kişinin aynı eşya üzerinde payları oranında sahip oldukları fakat fiilen bölüşmedikleri mülkiyetlerdir. Mülkiyetin gelirlerine de giderlerine de payları oranında katılırlar. Her bir ortak payını tek başına satabilir. Örneğin: Birden fazla kişinin birlikte arsa veya otomobil alması.

Elbirliği Mülkiyeti: Aralarında yasadan veya yasada öngörülen sözleşmeden doğan bir ortaklık nedeni ile kişilerin bir eşyanın tamamına sahip olması durumudur. Örneğin bir kimsenin ölümü üzerine mirasçılar, miras bırakanın malları üzerinde elbirliği mülkiyetine sahip olurlar. Ortaklar tek başlarına mülkiyetten doğan hiçbir yetkiyi kullanamazlar.

Mülkiyet Edinme Yolları

Asli Yoldan Edinme: Bu yolla mülkiyet, kişinin kendi eylemine veya yasada belirtilen nedenlere dayanılarak edilir. Örneğin: Avlanma, define bulma vb.

Asli yoldan edinmenin birkaç yolu vardır:

- İşgal ile edinme
- Yeni arazi oluşması ile edinme
- Arazi kayması ile edinme
- Adi zaman aşımı ile edinme
- Kazandırıcı (fevkalade) zaman aşımı ile edinme

Devir Yolu İle Mülkiyet Edinme: Bu yolla mülkiyet, bir kişisen başka bir kişi üzerine geçmesi ile edinilir.